

מסורת הש"ס

(א) עיין תוספות טוטה ד: ד"ה נעקד, (ב) [מס' ד"ה וטא פ"ג], (ג) [אבות פ"ד מ"ה], (ד) גיטין נו: מ"ק כח: הוריות י"ב, (ה) [ע"ב],

הגהות הב"ח

(א) גב' אמר אוי לו לטרפון כלי' ומיבת לו נמחק: (ב) שם קודש שנעשו חול כלי' ומיבת כלי נמחק וכן לקמן: (ג) שם בכמרה של תורה שהוא קיים לנולד ועד על אמת כלי' ומיבת מי וזאת ר' נמחק: (ד) שם אשנה שאהיה זקן: (ה) שם אלא למורד מלחמה: (ו) שם דר' טרפון משום דעשיר גדול: (ז) שם וצני דוד כהנים היו ורבי כהנים היו אלא מה כתיב טוטל: (ח) רש"י ד"ה אלא וכו' דאם שרי ליה:

מוסף רש"י

אל תעשה עטרה. לדברי תורה, להתגדל בהם. שלג תלמוד על מנת ליטול עטריה שיקראו חומך רב ותתגדל בה, ואל תעשהם קדרום לחפור בה. שאדם עושה בו מלכה, וכן לא תלמוד אותה על מנת שאם תטריק לגביה תתלמד אותה בכמה, אלא על מנת ללמד תמים. אבות פ"ד מ"ה).

תוספות

הוקפלו בו/ מותרות משום גזל. שהנעלים מפקדין אותם: ופטורות מן המעשר. שנשתמשתי בכמרה של תורה. שהניחו אותו הלויש בשביל כבוד מורמו: וא"אמאי ציער]. מלי הוא ליה למעבד כיון שלג היה רוצה להניחו בענין אחר בשלמא אי הוא שביק ליה כי אמר הוקפלו רוב המקצועות ניחא שהיה מנטער על מה שלג אמר לו: לאהבה את ה' אליהך. משמע מלהבת הכורה ולא לכבוד עצמך: שרולי תגרא: כלומרפסוק דין שלי מחילה:

רש"י

מוסרוס משוס גזל. שתיאשו מהן הצעלים: ופטורות מן המעשר.

משוס דהפקירא נינהו: מריהו. צעלים של תאנים: והוכפלו כו'. דשרו למיכל כל אדם: משוס סניוס מילפא. כלומר מרוע לצ היה

אומר כן ולא משוס עין יפה דעדיין לא הפקירן: אשכחיה. לרצי

קונם יין פרק שמיני נדרים

ר"ן

סב.

מוסרוס משוס גזל. שמתאשים הן ממה שנשאר צדה אחר שקפלו והכניסו רוב המקצועות: ופטורות מן המעשר. דכתיב (דברים יד) וצא הלוי כי אין לו חלק ונחלה עמך יאל הפקר שיש לו חלק ונחלה עמך: משוס סניוס מילפא הוא דקאמר דיין גברא. מפני

רוע לצ לומר כבר התרתם אותם לעצמכם: שמע שהוא גברא. הכיר שר' טרפון היה: שנשתמשי בכמרה של תורה. שהניחו כשהודיעו שהוא ר' טרפון ולא הניחו אלא לכבוד מורמו: אי הכי ר' טרפון אמאי יעיר נפשיה. אי אמרת בשלמא

ללא היה קפיד שהוא גברא אלא היא שעתא מש"ה הוא מנטער היאך לא הודיעו דצומן שהוקפלו רוב המקצועות הפקרא נינהו ואי נמי לא ציית ליה דלישלם ליה ההוא פורתא אלא אי אמרת דכולה שמיא הוו גנבי ליה עינני מלי הוא ליה למעבד לר' טרפון וכי הוא ליה לשלומי דמי טובא ללא מחייב צהו. ומסקינ דאין הכי נמי כיון דעשיר גדול היה. מיהו דוקא צבי האי גוינא הוא דאסור משום דההוא גברא עדיין היה מושדו ולכבוד מורמו הוא שהניחו אצל ודאי לפטור עצמו בכבוד תורה צמה שאינו חייב צו שרי כדאמרינן לקמן שרי ליה ללוצבא מדרבנן למימר לא יהיבנא כרגאס) ושרי ליה נמי למימר שרו לי מיגראי צרישא שבינא צדכרים הללו וכתה תורה לתלמיד חכמים כשם שזכתה לכהנים וללוים תרומות ומעשרות: קשרם על אצבעוסיך. כלומר לא מכיון להנאמן אלא כדי שיהיו שגורין צפין והוסיף על זה ואמר ענדס על גרגרומיך ואחר כך הביא ראיה שסוף הכבוד לצא שנאמר דרכיה דרכי נועם ואומר ותומכיה מאושר: לפעלס. לשם הקצ"ה שפעלס וזהו עליהם: שנאמר וענדך יאל אס ה'. דאפשר דאליהו לא הוה ידע ליה: שרו לי מיגראי צרישא. המירו מגר שלי כלומר פסקו לי דיני מחלה: וצני דוד כהנים היו. שהיו חכמים והי' דינס ככהנים:

לפתוח

עודר בו וקל וחומר ומה בלשצר שלא נשתמש אלא בכלי קדש שנעשו כלי חול נעקר מן העולם המשתמש בכמרה של תורה על אחת כמה וכמה אמר רבא דשרי ליה לאיניש לאודועי נפשיה באתרא דלא ידעי ליה דכתיב ”ועבדך ירא את ה' מגעוריו אלא קשיא דר' טרפון » דעשיר גדול היה והוה ליה לפייסיה בדמים רבא רמי כתיב ועבדך ירא את ה' מגעוריו וכתיב ”יהללך זר ולא פיך הא באתרא דידעי ליה הא באתרא דלא ידעי ליה אמר רבא »שרי ליה לצורבא מרבנן למימר צורבא מרבנן אנא »שרו לי תיגראי ברישא דכתיב »ובני דוד כהנים היו »מה כהן נוטל בראש אף תלמיד חכם נוטל בראש וכהן מנא לן דכתיב »וקדשתו כי את לחם (ה') אליהך הוא מקריב »ותנא דבי רבי ישמעאל וקדשתו לכל דבר שבקדושה לפתוח

פירוש הרא"ש

כד א ב ג מיי פ"ו מהל' מ"מ הל' י ופ"י מהל' משנה הלכה ד טושי"ע יו"ד סי' רמו ספי' כל כהנ"ה: כה ד סמג עשין ג [טושי"ע שם]: כו ה מיי פ"ו מהל' מ"מ הל' י ופכ"א מהל' סנהדרין הל' ון סמג עשין ג טושי"ע יו"ד סי' רמג ספי' ה [וטושי"ע חורמ סי' טו ספי' אן]:

תורה אור השלם

- והסבוחי פני מזהם וחללו את צפוני וקאו בה פריצים וחללוח: יחזקאל ז כב
- בה בליליא קטיל בלשאצר מלכא כשדאז: דניאל ה ל
- לאהבה את יי אליהך לשבע בקלו וקדקך בו כי הוא חייך וארך ימיך לשבת על האדמה אשר נשבע יי לאבתוך לאברהם ליצחק וליעקב דברים ל כ לתת לקום: קשרם על אצבעותך כתיב על לחז לבך: משה י ג
- דרכיה דרכי נעם וקל נתיבתיה שלום: משלי ג יז
- עץ חיים היא למחזיקים בה וחמיהה מאשר: משלי ג יח
- והיה אני אלק מאתך ורחמי יי ישאך על אשר לא אדע ובאתי להגיד אחראבא ולא ימצאך והרגני ועבדך ירא את יי מנצרי: מלכים א יח יב
- יתללך זר ולא פיך נכרי ואל שפתיי: משלי כז ב
- ובגידו בן יחידע והפרכי והפלתי ובני דוד כתיבים דיו:
- שמואל ב ח יח
- וקדשתו כי את לחם אליהך הוא מקריב קדש יהיה לך כי קדוש אני יי מקדשכם: וקרא כא ח

גליון הש"ס

גמ' אוי לי שנשתמשתי. עיין צ"ק דף נט ע"ג ומהרש"א ח"א שם: שם ביון שפירצום נעשו חול. עיין במס' ע"ז דף נג ע"ג: שם שרו לי תיגראי ברישא. עיין שנועות דף ל ע"ב:

הוא היה לו לפייסו בדמים ולשלם לו כל התאנים שגנבו לו: עשה דברים לשם פעלם. לשמו של הקצ"ה שפעל הכל למעסו: ודבר בהן לשמן. כל דנויך ומשאך דנבני תורה יהיה לשם המורה כגון לידע ולהנין ולהוסיף לקח ופלופל ולל נקטור ולהתנאות: ולא תעשהם עטרה להתגדל בהם. שתלמוד כדי להטעור ולהתגדל: ולא קרדום לחתוך בהם. שתלמוד כדי שיהיה כלי מלחמתך להתפירנס נה: באתרא דלא ידעי ליה. כדי שלג חלולו בכבוד מורמו ועשיו: שרו לי תגראי ברישא. פסקו לי דיני כדי שלג אכתנא תלמודי: לכל דבר שבקדושה. ככל דכר שיראה גדול ומקוש: